פרק 10: יום עבודה

1. **הגדרה**: יום שבו פועלים חברי השכבה הבוגרת (ט'-י"ב) לקראת פעילות מסוימת הכוללת בנייה מחנית או עבודה בכלים.
2. יש להמציא אישור לפעילות. ראו כרך א' – **כללי**, נספח 3, עמ' 44.
3. בפעילות זו יימצא בוגר לאורך כל שעות הפעילות.
4. כל יום עבודה יחל בתדריך הוראות בטיחות הרלוונטי לאותו יום.
5. בעונת הקיץ מומלץ להקים רשת צל מעל סביבת העבודה. אם אין אפשרות להקים רשת זו, יחבשו החניכים העובדים תחת השמש כובעים וילבשו חולצות בעלות שרוולים (לא גופיות).
6. יש לוודא כי במרחב הפעילות קיימות נקודות שתייה מסודרות וזמינות, וכי החניכים שותים. כל שעתיים יש לקיים הפסקת שתייה יזומה.
7. העבודה תתבצע רק בנעליים סגורות.
8. אין לעבוד בגובה כחצי שעה לפני החשיכה. כל העבודה תסתיים בשעה 23:00.
9. כל הנהלים, החלים על בנייה מחנאית, תקפים גם ביום העבודה.

פרק 11: קטיף בוסים

1. את הבוסים יש לקטוף אך ורק במקומות המורשים לכך ועל-פי תיאום עם מרכז ההנהגה ועם פקח השמורה ו/או בעלי השטח שבו קוטפים.
2. לכל קטיף יש לארגן את האישור המתאים: בטחוני/הנהגתי/תנועתי.
3. לפני כל קטיף יש לערוך שיחת בטיחות וזהירות ולהדגיש את הסכנות השונות: נחשים, חתכים מסכינים או משאריות בוסים, שבבים, קוצים, חציית כבישים, בורות, בורות מים ותעלות. כן קיימת סכנת "השתפדות" על בוסים שנקטפו.
4. יש להשתמש בכלי עבודה מתאימים ותקינים – מסורים ומסוריות – ולא באלתורי סכינים למיניהן. כן יש להשתמש בכפפות עבודה.
5. אין להשתמש בכלי עבודה חשמליים.
6. יש להצטייד בלבוש מתאים – ביגוד קל וארוך, כובע, מים, נעליים גבוהות, ומומלצים גם קרם הגנה ומשקפי שמש.
7. יש להקפיד על שתייה מרובה.
8. בעת הקטיף ישהה במקום חובש מוסמך ולו תיק חובש. כן יימצא במקום רכב פינוי.
9. את הבוסים יש לקטוף קרוב ככל האפשר לאדמה, אך לא לעקור אותם מהשורש.
10. את הקטיף יש לערוך במרוכז, ולא להניח לאנשים להתפזר על שטח גדול מדי, כדי שיהיה ביניהם קשר עין וקול למקרה שמישהו ייפצע.
11. את הבוסים רצוי לקלף בשטח. הדרך הנוחה והבטוחה ביותר לקילוף היא למשוך את הענפים נגד כיוון הצמיחה, לכיוון הבסיס.
12. את חבילות הבוסים המוכנות רצוי להוביל בזוגות – ולא ביחידים – על מנת לפתור את בעיית שיווי המשקל והיציבות בשטח, וכן למנוע את סכנת הנפילה או ההחלקה של אדם בודד שמטען כבד על כתפו.

13. את העמסת הבוסים על המשאיות יש לעשות בזהירות ובשולי הדרך בלבד. בשום פנים ואופן אין להעביר את חבילת הבוסים לאיי תנועה או לעברו השני של הכביש לצורך העמסה.
14. חשוב לציין ולהזכיר לשכבה בוגרת, שיפקחו עין על השכבה הצעירה ויזכירו להם שהבוס נועד לעשיית גדרות או מתקנים – ולא נועד לשמש כחרב או ככידון.
15. בפעילות זו יימצא בוגר לאורך כל שעות הפעילות.

פרק 12: מתקנים מתנפחים

1. כללי

השימוש במתקנים מתנפחים יתבצע באחד משני המקרים:

- הזמנת מפעיל לשטח הפעילות (שבט, מרכז בקהילה וכדומה).
- שימוש במתקנים קיימים במסגרת אירוח במתקן נופש.

יש לפעול לפי ההנחיות להלן:

א. בכל מקרה פעילות זו היא פעילות חריגה ויש להיערך לכך: אישור ובקרת איכות בהתאם למקום הפעילות.

ב. יש לוודא שבידי בעל האתר או הגוף המפעיל מצוי ביטוח התואם את הפעילות המתוכננת.

ג. השתתפותו של חניך בפעילות מותנית בהמצאת אישור כתוב של הוריו או של האפוטרופוס שלו. האישור יכלול הסכמה להשתתפות החניך בפעילות המתוכננת.

ד. יש לבחון אם קיימת מגבלה כלשהי ברשיון העסק של האתר או הגוף המפעיל לגבי גיל המשתתפים, ולפעול בהתאם.

ה. הפעילות תתבצע בנוכחות בוגר. המדריכים יתודרכו להשגיח על החניכים. עם זאת, והיכן שניתן, יחולקו החניכים לזוגות, ובני-הזוג יונחו לשמור על קשר עין קבוע ביניהם ולשמור זה על זה לאורך כל הפעילות עד לחזרה לשבט או לפיזור החניכים.

ו. פעילות זו מחייבת תדריך מסודר בכתב לצוות ההדרכה, ומהם – אל החניכים, והוא יכלול את הנהלים לפי הנחיות אלה לפני היציאה לפעילות, לפני העלייה על האוטובוס ולפני העלייה על המתקנים. בנוסף, לפני תחילת הפעילות יתדרך מנהל האתר את מפעילי המתקנים ועוזרי המפעילים, ימסור להם את הנחיות הפעלה וירענן את נוהלי הבטיחות. לכל מתקן יש לתת את הוראות הבטיחות הספציפיות שלו על-פי תיק המתקן.

ז. כמות המלווים הבוגרים, רפואה ואבטחה ייקבעו בהתאם לאישור הבטחוני לפעילות.

ח. יש לקיים בדיקת נוכחות שמית לפני יציאה, לאחר כל הפסקה, עם הגעה למקום הפעילות ובסיום הפעילות.

ט. לגבי נסיעה באוטובוס יש לפעול לפי הנהלים המופיעים בכרך ג' – **טיולים**, פרק 9, סעיפים 5 ו-11, עמ' 111-112.